

Antropologie vizuální kultury
Rekapitulace témat - zkušební otázky

I. Zkušební otázky podle knihy *Obraz* J. Aumonta

- 1) Podíl oka – zrakové vnímání
 - a) zrakové úkony, co vnímáme?, časové faktory vnímání
 - b) vnímání prostoru a pohybu
 - c) přístupy k vizuálnímu vnímání: analytický a syntetický
 - d) vizuální pozornost a vizuální hledání
 - e) dvojí skutečnost obrazů a princip nejvyšší pravděpodobnosti
 - f) základní optické iluze a vnímání formy

- 2) Podíl pozorovatele
 - a) vztah obrazu ke skutečnosti a jeho funkce
 - b) „rozpoznávání“ a „upamatovávání“
 - c) jak obraz působí na pozorovatele
 - d) Gestalttheorie (Arnheim) a generativní teorie obrazu
 - e) podmínky iluze zobrazení
 - f) iluze, psychický odstup a věrohodnost
 - g) pudy a emoce pozorovatele, skoptofilie

- 3) Podíl dispozitivu
 - a) tvárný prostor a divácký prostor
 - b) způsoby vidění (příklad detailního záběru)
 - c) rám a rámeček
 - d) obraz v čase a čas v obraze, implicitní čas, temporalizovaný obraz
 - e) technická determinance dispozitivu
 - f) sociologické, subjektivní a ideologické účinky dispozitivu

- 4) Podíl obrazu
 - a) analogie – její hranice, indexy a stupně
 - b) realismus
 - c) perspektiva
 - d) otevřený a zavřený prostor, hloubka záběru
 - e) scéna a scénografie
 - f) zobrazený čas
 - g) význam v obraze, jeho interpretace

- 5) Podíl umění
 - a) výtvarné a ikonické, abstraktní obraz
 - b) výtvarná „gramatika“
 - c) expresivní obraz
 - d) umělecká aura
 - e) estetické problémy obrazu
 - f) fotogenie

II. Zkušební otázky podle prezentací

- 1) Vizualní kultura – úvod /prezentace VK01/
 - a) rozdíl mezi pojmy výtvarné umění a vizualní kultura
 - b) teorie vizualní kultura: předmět a metody, rozdíly v pojetí
 - c) lingvistický a obrazový obrat
 - d) rozšiřování předmětu dějin umění v 19. a 20. století
 - e) problém zobrazení v reflexi E. H. Gombricha
 - f) koncept „nevinného oka“ a jeho kritiky
 - g) Beltingova antropologie obrazu
 - h) formy reflexe vizualní kultura a příklady „prehistorie“ vizualních studií
 - i) výtvarná díla reprodukována na snímcích 7-8, 10, 12, 15-18
 - j) tři ideje obrazové racionality dle A. Gehlena
 - k) tři způsoby vizualní reprezentace reality dle N. Mirzoeffa
 - l) pravda vizualního zobrazení od I. Kanta po A. C. Danta

- 2) „Pravdivý obraz“. Otisk skutečnosti v malířství a sochařství /prezentace VK02/
 - a) teorie mimesis
 - b) odlišení zobrazení a obrazu
 - c) veristické postupy v malířství 19. a 20. století
 - d) ústřední otázka Beltingovy antropologie obrazu: vztah médium – obraz – tělo
 - e) „otisk skutečnosti“: posmrtné masky, skiografie, obraz neudělaný lidskou rukou, hypotéza o využití projekčních optických pomůcek v malířství
 - f) výtvarná díla reprodukována na snímcích 1, 4, 7-15, 18-21

- 3) Teorie fotografického a filmového obrazu /prezentace VK03/
 - a) počátky fotografie (camera obscura, daguerrotypie, kalotypie)
 - b) fotogenie a možnosti jejího dosažení
 - c) teorie fotografie: Ch. Baudelaire, W. Benjamin, R. Barthes, S. Sonntagová, H. Belting
 - d) soutěžení fotografie a malířství (piktorialismus, fotorealismus), intermediální obrazy
 - e) rozšíření média – éra humanistické a reportážní fotografie a její závěr
 - f) výtvarná díla reprodukována na snímcích 9-25, 33-38, 40-41

- 4) Zobrazení prostoru a optické iluze /prezentace VK04/
 - a) definice perspektivy, uplatnění euklidovské perspektivy ve výtvarném umění, k tomu: výtvarná díla na snímcích 1-7
 - b) různé druhy perspektivy (m. j. atmosférická perspektiva, anamorfóza), k tomu: výtvarná díla na snímcích 8-10, 14-17
 - c) perspektiva jako symbolická forma a prostředek k ovládnutí světa (viz sn.18)
 - d) perspektivní iluze
 - e) optické iluze založené na vztahu figury a pozadí, k tomu: výtvarná díla na snímcích 20-23, 27-28
 - f) reverzibilní obrazy (viz snímky 25-26)

- 5) Nauka o barvách /prezentace VK05/
 - a) nauka o barvách od antiky po 19. století
 - b) empirické dělení barev (odstín, sytost, světlost), barevná koule Ph. O. Rungeho, primární, druhotné a terciární barvy

- c) paobraz a simultánní kontrast
 - d) Umění barvy J. Ittena, rozdělení barevných kontrastů
 - e) Rovnovážné proporce barev podle A. Schopenhauera
 - f) analogie kolorismu a hudby
 - g) výtvarná díla reprodukována na snímcích 8, 10, 12, 14, 21-32
- 6) "Vizuální jazyk" a nonverbální komunikace /prezentace VK06/
- a) obrazová písma
 - b) obřadná gesta v křesťanství a buddhismu, výsměšná gesta
 - c) využití gest v malířství a sochařství – snímky 3, 7, 10-11
 - d) Warburgův obrazový atlas Mnemosyné
 - e) nonverbální a modifikovaná verbální komunikace
 - f) zkoumání duševních vlastností lidí prostřednictvím tělesných znaků
- 7) „Vysoké a nízké“ ve vizuální kultuře /prezentace VK07/
- a) vznešené jako filosofická a estetická kategorie – díla na snímcích 2, 4, 5
 - b) posvátný prostor a podoby numinózního (R. Otto, M. Eliade, díla na sn. 6-12)
 - c) „vysoké umění“ avantgard a jeho situace ve 40. letech
 - d) pop art a příbuzné tendence v postmoderně – díla na snímcích 15-18, 26
 - e) periferní oblasti architektury v perspektivě postmodernismu (R. Venturi aj.)
 - f) periferní oblasti výtvarné kultury (*Nejskromnější umění* J. Čapka, *Chatařství*)
 - g) „preventivní kýč“ (R. Scruton)
 - h) „kulturní jamming“ v reklamě
- 8) Idea ve výtvarném umění /prezentace VK08/
- a) umění jako spojení techné a inventio
 - b) konceptuální umění v širším smyslu (od manýrismu) a programově konceptuální umění
 - c) výtvarná díla reprodukována na snímcích 5-19
- 9) Teorie architektury /prezentace VK09/
- a) antická a renesanční teorie architektury
 - b) otázky stylu a urbanismus v 19. století, koncept zahradních měst
 - c) modernistická a postmoderní teorie architektury
 - d) odcizení (snímky 16-17) a existenciálně-fenomenologická teorie architektury
- 10) Skopofilie/voyeurství, generové role a jejich feministická kritika /prez. VK 10/
- a) motiv „nahé pravdy“ u G. L. Berniniho, Gustava Klimta a jiných umělců
 - b) tradice zobrazení aktu, vztah umění a pornografie (snímky 1, 5-12)
 - c) koncept pohledu (the gaze)
 - d) feministické teorie: Linda Nochlin, Laura Mulvey, Patricia Mathews
 - e) proměny chápání genderové identity ve výtvarném umění, filmu a reklamě
- 11) Virtuální realita a simulakra /prezentace VK11/
- a) definice virtuality, „virtuální starověk“
 - b) simulace a simulakra podle Jeana Baudrillarda
 - c) modernistické a postmoderní vizuální citace a variace
 - d) kritika televize (G. Anders, N. Postman) a situace médií v postindustriální společnosti (L. Manovich)
 - e) vztah k realitě zobrazeného podle Bild-Anthropologie Hanse Beltinga